

Szerkesztői iroda:

Belmagyar-utca végén (Máriaffy-ház), a hová a lap szellemi részét megillető közlemények címzendők.

Az „Ellenzék” előfizetési díja:

Egész évre . . . 16 forint. Negyedévre . . . 4 forint.
Félévre . . . 8 forint. Egy óra . . . 1 ft 50 kr.

Egyes szám ára 5 krajczár.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Kiadó-hivatal:

Kolozsvárt, Belközép-utca 38-ik szám.

Egy négyszög czentiméternyi tér ára 4 krajczár. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek.

Reklám sora 1 forint.

Bélyeg-illeték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora 5 forint.

Nyilttéri cikkek garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Sorakozzunk!

Holnap dől el az, hogy Kolozsvár város második választókerületének ki lesz az országgyűlési képviselője: Pázmándy Dénes-é, avagy báró Feilitzsch Arthur?

Pázmándy Dénes képviseli ebben a harcban a nemzet anyagi és szellemi fejlődését biztosító s a függetlenségi párt programjában lefektetett politikát.

Báró Feilitzsch Arthur pedig a Bánffy—Tisza-féle ország-, alkotmány- és nemzetrontó politikát.

Hogy ezen két merőben ellentétes politika közül melyik érvényesüljön ebben az országban, az kizárólag a választó polgárok elhatározásától függ.

A milyen politikai elveket valló képviselőket küldenek a választók a nemzet törvényhozó testületébe abból a célból, hogy az ország dolgai felett tanácskozzanak és törvényeket alkossanak, olyan lesz a nemzet sorsa, s akkép alakulnak az összes közviszonyok.

Ha igazságtalanok az adózási rendszerek; ha nehezek a megélhetési viszonyok; ha tulterhelhetnek a polgárok az ezerféle adóval; ha pang az ipar és a kereskedelem; ha helytelenül mérik ki az igazságot; ha Magyarország független és önálló rendelkezési jogát átjátsszák az osztráknak és Magyarországból osztrák gyarmatot csinálnak — az egyenesen annak a következménye, hogy a nemzet polgárai nem jól választják meg a képviselőket s olyan férfiakat küldenek a parlamentbe, akik a hatalom szolgálatába szegődve, megfélekeznek az ország érdekeiről.

Pázmándy Dénest olyan férfinak ismerik a választó polgárok, a ki nem volt soha a hatalom zsoldosa és nem tett soha semmit a nemzeti érdekek ellenére. Sőt egész életén és a közeleli működése folyamán mindig arra törekedett, hogy:

ez az ország legyen szabad és független; hogy

ez a nemzet a maga erején fejlődhesse; hogy

ebben az országban az iparos, a munkás, a kereskedő a honoráció a

maga becsületes munkája után az anyagi és erkölcsi boldogulás útján előre haladhasson, megerősödhesse, naggyá és hatalmassá váljék; hogy:

ez az ország ne legyen osztrák uralom alatt gyarmati életre kárhoztatva; hogy:

a polgárok ne terheltessenek meg igazságtalan adókkal; hogy

az igazságot minden polgárnak egyenlően mérjék ki; — hogy a megélhetés feltételei mindenkinek, a ki dolgozni tud — megadassanak, szóval, hogy ez az ország és ez a nemzet minden vonalon előbbre menjen, naggyá váljék, függetlensége és önállósága minden biztosítékkal ellátva legyen.

Erre törekszik ebben az országban a függetlenségi párt s mindazok a kik ennek a pártnak az elveit vallják, s ezek sorában az első között küzdött hosszú idő óta Pázmándy Dénes, a függetlenségi pártnak ez a kipróbált, ez a lelkes és tevékeny harczosa.

Most arról van szó, hogy érdekében áll-e Kolozsvár város választó polgárainak az, hogy a nemzet törvényhozó testületében olyan férfiak foglaljanak helyet, a kik az ország és a polgárság igaz érdekeiért a hatalom és ennek országrontó politikája ellen küzdeni akarnak és tudnak is?

Ha erre a kérdésre igennel felelnek, akkor álljanak elő a polgárok, járuljanak a szavazó urna elé és minden megfélemlítés nélkül szabadon nyilatkoztassák ki az akaratukat.

A zászló, melyre Pázmándy Dénes nevét irtuk fel, immár ki van bontva. Az napok óta magasan lobog a polgárok előtt.

Sorakozzunk a zászló körül!

Minden polgár jelenjék meg a választáson, a kinek joga van arra, hogy választhasson és a maga szavazatával segítse diadalra a függetlenségi pártjelöltjének Pázmándy Dénesnek az ügyét.

Fel a küzdelemre!

Éljen Pázmándy Dénes, a függetlenségi párt képviselője-löltje!

A válság.

Budapest, febr. 15.

Mit főztek Bécsben? — Ezt volna jó tudni. De hiába, az ország sorsát eldönti a kormány a koronatanácsban, melybe még az osztrákok is beleköttyeleskednek. Furcsa állami önállóság és alkotmányosság.

Bécs, febr. 15.

A válságot a mai napon ismét csak elodázták, de nem oldották meg. A kihallgatások és a délutáni koronatanács sem változtattak a jelen helyzeten. Ő felsége a délelőtt 10 órától d. u. 1 óráig tartott kihallgatásokban részletes és beható információkat kért a miniszterektől és a békétárgyalásokban való részvétellel megbízott Széll Kálmántól.

Később pedig fel 2—3-ig tartott koronatanácsban megállapították azokat az intézkedéseket, a melyeket a kormány arra az esetre fog tenni, ha a békétárgyalások eredménytelenek lesznek.

A miniszterelnök még a királynál volt délután 1 órakor, a midőn már a másik 3 miniszter is behajtatott a Burgha, hogy a koronatanácsban részt vegyen.

A mai kihallgatások lefolyásáról beavatott helyről vesszük a következő tudósítást:

Ő felsége úgy Széll Kálmántól, mint Bánffy, Lukács, Fejérváry, Széchenyi miniszterektől részletes és beható információkat kért a helyzettől. Ezen információk alapján ő felsége a mai koronatanácsban hozzáfűrt a kormány által tett előterjesztésekhez, a melyek azon intézkedéseket tartalmazzák, a melyeket a kormány az esetre tartogat, ha a békétárgyalások eredményre nem vezetnének. A válságnak személyes odalal az alkalommal elintézését nem nyert, mert a kérdésnek ez az oldala — itt úgy hiszik, — ma nem aktuális. Széll Kálmán szavai szerint, „mindazok, a kik ma a válság személyes megoldásától remegnek, vagy csak tartanak, kellemes meglepetésben fognak részesülni, mert ő felsége az ez irányban való döntést sem szükségesnek, sem alkalmoszerűnek még nem tartotta. Csakis abban az esetben, ha ő felsége a békétárgyalások megakadása után abban a véleményben lesz, hogy Bánffyt az indemity megszavazása nélkül is el kell bocsátania, csak akkor kerül majd a válság személyes része is megoldásra.”

A miniszterek még a mai nap folyamán táviratilag értesítették Bécsből a disszidenseket, hogy holnap délután 4 órakor elvárják tőlük az ellenzék válságnak közlését, a melynek vétele

után a kormány végleges nuncziumát fogják közölni az ellenzékkel.

Az „eszközök.”

A teendő intézkedések felől ez hírlik:

A kormány mindenekelőtt propoziciót fog tenni a képviselőházban, hogy a Ház sürgősen intézze el a függőben levő kérdéseket, nevezetesen első sorban válassza meg az elnököt azután szavazza meg az idemnitást, stb. S ha az ellenzék erre nem adja be a derekát, akkor következnének a mai koronatanácsban állítólag megállapított „erélyesebb” intézkedések.

A miniszterek közül Bánffy br. ma este 11 órakor, Fejérváry és Lukács pedig Szélllel a holnap reggeli gyorsvonattal utaznak Budapestre.

Bécs, febr. 15.

A koronatanácsról kiadandó hivatalos kommuniké csak azt a közlést fogja tartalmazni, hogy a tanács tárgyalta a teendő intézkedést, a melyeknek alapján az ellenzékkel folytatandók a tárgyalások. Széll Kálmán egyéni véleménye az, hogy csak az indemity kérdése képezi még mindig a legnagyobb akadályt. Széll Kálmán a nála járt újságírók előtt kijelentette, hogy ez alkalommal semmiféle döntő intézkedés nem történt. Ő felsége főleg információkat kívánt a nála járt államférfiaktól.

Bánffy ma többször tárgyalt Kállay közös pénzügyminiszterrel.

Széll Kálmán kihallgatása után hosszabb tárgyalást Lukács, Fejérváry és Széchenyi miniszterekkel.

Bécsi körök információja szerint a Tisza-klíka az, a mely még mindig a harcot folytatni kívánja és terveit keresztülvitelére minden befolyását felhasználja. **A Bécsben tartózkodó miniszterek a harc folytatását kívánják, Széll Kálmán és Széchenyi Manó a béke barátai. Az utóbbi kettő ily irányban informálta ő felségét.**

Döntés előtt.

E címmel a kormány leibzsumálja a M. U. a többek közt a következőket írja:

Ma is csak azt mondhatjuk, a mit tegnap: a menyiben az ellenzék ragaszkodik elfoglalt merev álláspontjához, a békealkudozások sikertelensége meg van pecsételve, mert a kormány semmi esetre sem hajlandó a már megtett koncessziókat megtoldani azzal is, hogy minimális követeléseiről is lemondjon. A legutolsó üzenetváltás után ez már végleges stádiumnak tekinthető az alkudozás változataiban s ezzel a tényezővel már számolni lehet.

Többel azonban nem. A döntés most a korona kezében van és mi a korona böl-

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1899. Február 16.

Impressziók.

— A meztelen festészetéről. —

Mária Antoinette, a francziák fehérnyaki királynője — miután Charny gróf galansul besegítette kocsjába — elhajtatott M. Necaisse-hez, az akkori regime kedvencz mes-teréhez.

„Cher maitre” mondá neki „fessen le engem”.

M. Necaisse ránézett a királynőre. Az a selyem ruha volt a felséges asszonyom, melyért felgyújtott egy egész gyárat, hogy senki se tudhassa meg a szálak szövésének raffineriáját. Egyszóval monopolizált. És selyme fényével versenyre kelt ajka pirja és szeme tüze.

És Necaisse válaszolt: „Igen felség, de előbb hadd csókoljam meg ajkát, hogy lefesthessem édességét is!”

Eddig tart a dialog hiteles szövege. Necaisse urról kiült, hogy örült, kinek rögeszméje, hogy festményein nemcsak színt, de ízt, illatot és hangot is előállít, s ezért akart a szép Autrichienne ajkával experimentálni. És meghalt az örültek házában ugyanazon napon, melyen vörös sár támadt a királynő fehér nyakán és ajka egybeforrt a fűrészpör atomjaival.

Ez jutott eszembe, mikor a nagybányaiak képeit nézegettem. Tudja Isten, de nekem úgy tetszik, hogy ezek az emberek is valami olyan kivételment akarnak érzéketleni képeiken, s mintha a szegény örült

Monsieur után indulnának, mintha ő lenne nekik a tanítójuk, s mintha ő integetne nekik a túlvilágról: „Ca ira! Ca ira!” Azért mondom ezt, mert hisz ki nem érezte volna a tavasz lehat, ha egy nagybányai kép virágos mezője mellett ácsorgott. Pedig Istenem, lehet is azt lefesteni. Vagy nézd meg Szilveszter éjszakáján Milet „Május”-át és ibolya csokrot fogsz tűzni gomblyukadba. Nehogy azt higgyék, hogy Milet nagybányai, dehogyan, csak azért említem őt itt fel, mert ő benne már beigazolódtott előbb az, a mit a nagybányaiaknál később nem akarnak elismerni.

T. i. az, hogy valamit úgy fessünk vászonra kézzel, amint azt látjuk szemmel. Soknak nem tetszenek, kik ezek? Ugyanazok, kik a kávéházban nem látják meg a Caran D’Ache és Forain rajzait, mig kicsordul a nyáluk élvezetükben, kézbe kapván az „Über Land und Meer” suvival nyomott, „Weinachts-abend” című familiáris képeit.

A nagybányaiaknak lehetnek hibáik, sőt vannak, de azért nálunk ők azok, akik legközelebb állanak a naturalistikus eszméhez és technikához, ők azok, a kik behozták ugyszólván a természet és meztelenséget vagyis a természetet a maga valódiságában. Igen a természet meztelenségét. Alljunk meg itt egy kicsit, eszmétársulás útján eszünkbe jut itt a test meztelensége, lefestésének anynyiszor elvitatott jogosultsága.

Mi az, hogy majdnem minden tárlaton, de különösen náluk oly kevés meztelenséget (actot.) látunk? Erkölcstelen, ugy mondják. Mi az az erkölcs? Egy sokszor helytelenül ezírt fogalom, melyet testvére a szemérem szült, s melynek nem mindenütt, de legkevésbé a művészetben van jogosultsága elalotérbe tolatkodni. Az erkölcstelen, ha valaki megfest egy meztelen női testet? Ah, dehogyan! Hisz akkor az alkotó egy valódi De Sade marquis, mert mind ilyeneket teremt. Ellenkezőleg, — hogy mondjunk mindig újat

— éppen őt tiszteljük meg a meztelenségben és az ő munkája előtt emeltünk kalapot, ha megismeri mindenki a tökéletes embert teremtet formájában.

Nem tagadom, most még mindig akad olyan, aki melegebben simul egy mellette álló hölgyhöz, ha egy ilyen képet néznek együtt.

De Istenem, édes a tilos s az eroticus aspirációk mindjárt meg fognak szűnni és lejárják magukat, mihelyt a tilost tálcán hozzák az ember elé.

Lássunk csak minden tárlaton hust és megszokjuk, mint a bálban decolletált szépeinket és így nem fogja előidézni azt a demoralizáló hatást, a mitől a prud-ök félnek.

S éppen ez a fentemlített ostoba szemérem okozza azt, hogy még mindig a görögök szobrai vannak praedestinálva arra, hogy mintául szolgáljanak. Természetes, hisz tiltja az erkölcs, hogy olyant alkossunk s így a meztelen test művészete nálunk ott áll, mint Franciaországban a cifra szűrgyártás.

Nézzék meg kérem a „Vie Parisienne”-t; micsoda női testek, micsoda lány puha conturok. Igazi művész csinálja, a ki legalább is van akkora illuzterator, mint Goró Lajos. Különböztet összegezve az egészet, nem a ruhától függ a dolog. Mi igazat fel jobban, — hogy erre térjünk át — egy felöltözött hetteira, vagy a ruhátlan szűz anya?

Nos tehát ezt a levetkeztetési processust csinálták meg a természettel a nagybányaiak. Nem önnagából vetkőztették ki, hanem úgy állították elénk, a mint van. Azt gondolják, nem lehet a természetet felöltöztetni? Dehogyan nem! Nézzék meg pl. a Ligeti képeit, ott meglátják, mint egy selyem-harinsnyás princeit.

Ismerik a Bastien Lepage „Szénagyütők”-jét?

Micsoda táj, micsoda emberek és micsoda göröngyök. Humus és friss széna szagot érzünk. A férfi felszik a földön, szemé behunyja, mellette hever az asszony. És hogy fekszenek ezek a földön!

Ez így van és a szántóföldeken nem heverteket sohasem herczegnői profilál bíró parasztlányok, a kiket egy-egy prezumtiv trónörökösre emlékeztető fekete selyem gatyás, lakk csizmás Göndör Sándor ölelget. Azért mondom ezt, mert a magyar u. n. életkép-festő ilyen népies jelenetekkel szerez nevének popularitást. Vagy nézzék meg Milet „Angelus”-át, vagy egy Kroyer-t!

A Repin kozákkjai nincsenek befűzve és bizony piszkosok és bizony fekete a kör-mük alatt.

Ezek a festők mind Zolák az ecsettel és habár mind különbözők, mégis egyik s az ők epigonjaik a nagy bányaiak, a kiknek aztán amellett, hogy e nagyoknak az alkotásait élvezték, nemcsak nézték, de látták és tanultak tőlük, tehetségük önállóan jegecedett ki.

Bizonyítja előbbi állításaimat.

A nagybányaiakat ugyanazok akarják ledorongolni, a kik könnyeket hullatnak a romanticizmus elhunytán és maszlagnak hirdetik az irodalomban és művészetben utjabban lábrakapott naturalistikus irányt. Nem tudják felfogni és megérteni, hogy a művészetet nem az erkölccsel mérik. Valamint, hogy a verset is csak hazafi Verai János mért singgel.

A kik ütik Maupassant, ugyanazok ütik a mi fiatal festő gigásainkat. Megvallom őszintén, ugy van, ők bujálkodnak a művészettel és a legfráfnálabb módon szerelmeskednek vele.

Jó izlésű ember csak gyönyörködhetik benne.

És te Monsieur Necaisse, nézd az ég-

cessségének megítélése alá nyugodtan és minden fentartás nélkül bizzuk az ország sorsát. A nagy tusakodásban, mely minden tekintélyt megtépett, érintetlenül áll a korona alkotmányos és igazságos érzületében vetett hit, mely eltölti az egész magyar nemzetet és akarjuk himni, hogy azokat is, a kik a harc egy-egy fázisaiban oly taktikusan emlegették mindig a királyi esküt. A mit a korona helyesnek, üdvösnek ki fog jelenteni, az helyes és üdvös lesz, s mindenesetre alkalmas arra, hogy a herczeg-hurczának s különösen a mérgezett fegyverekkel való hadakozásnak véget vessen.

Csak huszonnégy óráról van immárvan és akkor ki fog pattani a titok, melyet hamarabb kilesni nem lehet. Az ország visszafojtott lélegzettel lesi a közeli világosságot s a pillanat komolyságát teljes mértékben fel fogja. Legyünk tehát türelemmel s miután megtettük kötelességünket, álláspontunkat megszabtuk, azt a mai pillanattig fenntartottuk: a teljesített kötelesség nyugodt érzetével nézzük a Bécsből jövő autentikus híreknek elébe.

A választás és a zsidók

Egy zsidó polgártársunktól kapjuk a következő sorokat:

Választások alkalmával a kormánypárt rendesen hajtvadászatot tart a zsidók szavazataira. Ezt megtette az idén is. Mint halom, az orth. hitközség elnökeit felszították Budapestre ez ügyben s onnan jött sürgöny alapján tegnap külön kortes-estélyt rendeztek. Nős hát ezt nekem mint zsidónak is rosszul esik látnom. Elég volt a bolondításból. Idáig elámitattuk magunkat a „szabadelvű” czéger által. Ám ma ez a czéger a legczégeresebb hazugság. A hol nincs ott Szilágyi, Csáky és a valódi szabadelvűség többi bajnoka, ellenben ott vannak a revisionista Kammererek, Zay Miklósk és Asbóthok: ott nekünk nincs mért szabadelvűséget keresnünk.

A felekezeti érdeknek a haza érdeke felé emelése nem jogosult, de ennek az érdeknek a szempontjából sem várhatni immár semmi jót a Bánffy-párttól.

E mellett Pázmándyval szemben kétszeresen meg kell gondolnunk, hogy szavazunk-e a „liberális”, de azért os. kir. kamarás Feilitzsch báróra?

Pázmándy mindig igazán szabadelvű ember volt. Két ízben harczolt meg az u. n. ultramontánizmussal. 1884-en Szombathelyen *hírsorsosaik támogatása dacára*, elbukott, szemben egy kanonokkal, a legutóbbi választásoknál korábbi kerületét a néppárt hódította el. Szóval ő már sebeket kapott a szabadelvűség zászlója alatt vívott csatákban. Az ilyen emberrel szemben még ha nem is pártfelünk, kötelezve vagyunk legalább a *jóakaratu semlegességre*.

A melyik zsidó még eddig sem mer

ből, vagy ha tetszik a pokolból, nézd öreg a fiaidat, a kik közel vannak ahoz, hogy lefessék ez ajkak mézét.

És a péle-nék jutott eszembe, méreget-vén a nagy-bányaiak tárlatát s elolvassan egy kolozsvári lapban „egy vidéki uri asszony” valóban megindító panaszát a frivol és érthetetlen művészet és irodalom ellen, s a melyben *valódi* szakmájához mérten a nagybányaiak egyes képeit rántottával és csuszpájzzal hasonlítja össze.

Férje és gyermekei jóvoltáért kívánom, hogy ahoz a „fach”-hoz, a melyből allegorikus hasonlatait vette, jobban értsen, mint ahhoz, a mihez hozzá szolt.

Pegomas.

Egy modern Antonio.

— Angol regény. —

Az „Ellenzék” részéről fordította: **AMICA.**

IV.

(Folytatás.)

(11)

— Hm! — mormogá Forrester.

— Természetes, te azt gondold, hogy én —

— Hogy te teljes légváltozást kívánsz — igen — egészíté ki a barátja.

— Igen, arra van szükségem. Teljesen ki vagyok merülve. Nézz reám!

Forrester az előtte oly ösmerős szép arcra nézett. És azt képzelte, hogy azon imitt amott új vonalak nyomát fedezte fel, de csak mosolygott és könnyedén azt mondá: —

— Noked nyugalomra és légváltozásra van szükséged. Nagyon keményen dolgoztál.

— Nem dolgoztam — mondom, hogy

elmenni, annál valóban keresnünk kell a rejtett rugót, mely működését irányozza.

Ne adjunk alkalmat ennek keresésére, mert bizony magunknak ártunk ezzel és nem használunk senkinek sem, hacsak a Feilitzsch báró társaságának nem.

Egy zsidó.

SZÍNHÁZ.

Parasztsbecsület. Mascagni egyfelvónásos operájával világhírű zeneszerző lett. Azóta folyton próbál és sikerei annyira kétesek, hogy némely lap új operája előadásáról írva, csufos bukásról, a másik meg fényes sikeréről ad számot. Eltekintve ettől, ez az egyfelvónásos Mascagni hírnevét akkor is fenntartja, hogy minden más operájával megbukik. Tegnap Mascagni operája kitűnő előadásban került színre. Tökéletes opera előadás volt, a milyent vidéken nem is várhatunk. Zenekar, karok, solisták egytől egyig úgy végezték feladataikat, hogy öröm volt nézni. *Szekely* Irén sok drámáissággal játszta és énekelte Santuzzát. Kedves jelenség volt és énekeivel is kitűnt *Perényi* Margit Lola szerepében. Luciát *Lányi* Edit énekelte. Alfio szerepében *Fehér* ragyogtatta erőteljes hangját és fejlett énekutását. A karok inpozánsak voltak, a zenekar kifogástalan sz operát szokott tüzzel dirigálta *Stephanides* karmester, kinek legnagyobb érdeme van a színház operaelőadásaink sikerében.

Az operával egy estén került színre *Offenbach* egy rég nem adott operettje *Tulipán szigete*. A nagy francia pajkos muzsikája egészen jó kedvre hangolta a publikumot. Az előadásban *Leóvey* diszkrét, finom humorával tünt ki. *Nyárai* pedig burleszk komikumával keltett hangos hatásokat. Bájós volt egy kis szerepben *Perényi* Margit. Rég nem láttuk ilyen jó szerepben *Margó* Zelmát, ki temperamentumos játékaival és sikerülten előadott dalaival rászolgált a közönség tapsaira. Még csak annyit, hogy Tulipán sziget királyi udvara szemnek jóleső pompával volt kiöltöztetve. (b. á.)

Tanqueray második felesége. Tegnapelőtt ismét egy feljutt külföldi darabot adtak a Vigzínházban. A reklám nagy dobja feléve hirdeti hivatalos és nem hivatalos kommunikációjában. A szerzője *Pinero*, kiről nagy előszeretettel híresztelték, hogy a *modern Shakspeare*, pedig *Géczy* Pista jobb darabokat ír nála. Azt is írták, hogy ez a legjobb darabja. *Duse* is felvette műsorába. Már most milyen a darab? Idejünk a lapok általános véleményét: nem sokat ér. Elcsépeelt *Dumas-Auquier* et cetera kópia. Azzal a különbséggel: hogy unalmas is, képtelen is. Egyik lap azt írja: „A Mészáros-féle pályázaton a *Pinero* darabja valószínűleg megbukott volna.” Ez legjellemzőbb bírálat. Hát csak így vagyunk mi mindennel, a mi külföldi. Bevesszük, mert — beadják. A magyar szerzőket pedig irgalmatlanul kergetik ki a fővárosi színházakból. Hanem azért legfőbb óhajunk, hogy nálunk is előadják ezt a darabot. Hadd lássuk ezt a „modern Shaksperet”! Szüksége van ennek a feljutt munkának a kolozsvári publikum bírálatára, mely tévedni sohasem szokott.

„Nem.” Ez a szócska maradt ki tegnapi színházi bírálatunkból és sok konfusiót okozott. Különösen ott, a hol ez áll: „Az angol bohózathumora nem nekünk való.” Itt a „nem” hiányzott

nem dolgoztam! — válaszolá Dick. A helyett, hogy azt tettem volna, minden délután a Parkban kocsiakztam Hortenzzel.

— Szentséges Egek, no mond! —

A Forrester részvéte oly mély és oly igaz volt, hogy Dick jóízű nevetésben tört ki. A két barát egy pillanat alatt ismét a régi lábon volt egymással.

— Megmondtad Debora kisasszonynak? — kérde Dick egy kis maliciával.

— Még nem. Menjünk le hozzá és együtt adjuk tudtára az újságot. Pajtás, állj mellettem, — viszonzá Miles nevére.

Forrester bátran adta elő a tervét.

— A jövő hétfőn elutazom; Dick és én együtt megyünk — mondta.

Debora kötött. A testvére újságát hallva, a kötött zörrenése rögtön megszűnt. Egy pillanattig Milesre nézett. Annak a szemei az övével találkoztak, és szilárd kifejezésük-ből látta, hogy Miles el volt határozva.

— Hova mennek, ha szabad kérdeznem? — mondá Debora, Dickhez intézve a kérdését.

— Még nem határoztuk el — volt a válasz.

— Oh, igen, elhatároztuk! — szólt közbe Miles. Az a hely Kornwallban, hol a múlt évben voltál; pompásan meg fog felelni az igényeinknek.

— Nem látom át — jegyzé meg Debora, — hogy ez a kirándulás javadra szolgál; de természetesen, te a magad ura vagy.

— Igen — nekem nincs feleségem, sem szeretőm, a ki nemet mondana.

— Nincsen — csak egy nővéred; és azok nem számítanak, Ha Herne öbölbe mentél volna, elkísértelek volna, — folytató Debora.

Szerencsére a Dick ajkairól önkénytelenül elröppendő szó érthetetlen volt.

és természetes, hogy tévedést csinált mindvégig. — Egy másik „nem”-ről akarunk szólni még, a mit ugyan szándékosan írtunk, de a mit jobbitni akarunk: azt, hogy Iványi nem tudta szerepét. Szavahihető színházi emberek állítják, hogy úgy tudta, mint a miatyánkot, s hogy nem ment a darab jobban, annak tulajdonítható, hogy nem volt összetanulva: kevés volt belőle a próba. Hajlandók vagyunk ennek a magyarázatnak hitelt adni.

A holnapi választásról. *)

— Egy szabadelvűpárti véleménye. —

Szerkesztő ur tudja rólam, hogy én minden előző választásnál a szabadelvű párttal szavaztam és a szabadelvű pártot a közélet egyéb nyilvánulásaiban is támogattam. Tényleg ehhez a párthoz tartozom ma is. Dekadenciának tartottam ugyan a Bánffy Dezső miniszterelnökségét, hibáztattam, hogy ez az államférfi a szabadelvűségnek Wekerle által számunkra megszerzett nyombuszát meg nem becslve — mint a Zay Miklósok pártjába fogadása és Szapáry László gr. fiúmei kormányzóvá való kinevezetése mutatja — elkezdte a conservatív elemekkel való kaczerkodást; elítéltem a mult választások otromba és nagy részben felesleges erőszakosságait s végül több őszinteséget vártam a kiegyezési kérdések megoldása körüli actióban, — de azért ma is oda sorozom magam ahhoz a párthoz, a mely 1875-ben Tisza Kálmán vezetése alatt zászlóját kibontotta s melynek — szerény nézetem szerint — eltagadhatatlan érdemei vannak az ország ügyeinek consolidálása körül.

És mindezek daczára a most előtűnk álló választási küzdelmet más szemekkel nézem, mint nézte a pártom vezetősége és épen azért kérek egy kis helyet az „E—k” hasábjain, hogy ezt az eltérő véleményemet röviden kifejtthessem.

Előre kell bocsátanom azt, hogy midőn a választási mozgalom megindult, én a Haller Károly dr. pártjához csatlakoztam. Midőn aztán jelöltünk visszalépett, consideratió alá vettem azt a kérdést, hogy — miután Solon bölcs rendelése szerint egy athéni polgárnak pártusák idején semlegesnek maradnia nem lehet — kire szavazzak én volta-kepben és úgy döntöttem el a kérdést, hogy *Pázmándy Dénest* kell támogatnom.

Ez elhatározásomra három szempont gyakorolt irányító befolyást és pedig:

1. a szabadelvűség szempontja;
2. a nemzetiségi kérdés;
3. a specialis helyi pártviszonyok.

A szabadelvűség szempontját azért említem első helyen, mert — mint szabadelvűpártit — ez kell, hogy első helyen irányítson. Nős hát a két jelölt e tekintetben való megbízhatóságához kétség nem fér. Azt mondhatná ugyan valaki, hogy Feilitzsch báró részéről nem vall a szabadelvűség és az attól elválaszthatatlan democatia valami nagy

*) Ezt a cikket a helybeli kormánypárt egy előkelő tagjától vettük. Szerk.

— Mit mondott ön? — kérde Debora éles hangon.

— Azt mondtam, hogy Herne öböl kellemes, élénk hely, hazudta Dick; de Milesnek és nekem nyugalomra van szükségünk és azon kívül nekem olyan helyet kell választanom, hol vázlatokat vehetek.

Forrester kisasszony úgy fordult feléje, mintha jelenlétét csak abban a pillanatban vette volna észre.

— Azt hiszem, mondá, hogy miután maga oly hirtelen hagyja el a várost, ez azt jelenti, hogy a Havet kisasszonynyal való viszonya felbomlott. Eljegyzésük kezdetén nem gratuláltam magának, de most midőn annak vége, szívem mélyéből teszem azt. — Bocsánat, Forrester kisasszony — kegyed téved — válaszolá Marrable, lángoló arczezal.

— Valóban, Debora, vágott közbe Forrester zavarodottan — az a szokásod, hogy következtetéseket vonsz, nagyon szerencsétlen szokás!

— Édes testvérem, néha köztünk a legjobbak és okosabbak is csinálnak tévedéseket — mondá Debora. És remánylem, hogy Marrable ur meg fog nekem bocsátani.

— Minden biznynyal, édes kisasszony, válaszolá Dick. Ez nem fontos dolog, ámbár sajnálom, hogy a jegyesemről olyan rossz véleménynyel van.

A Marrable elmenetele után, Debora ismét a testvéréhez fordult.

— Dick már reá unt a jegyesére, — mondá. A milyen az atya, olyan a fia!

— A te példabeszédeiddel torkig vagyok, válaszolá Miles fáradtan.

— Főleg, midőn azok olyan jól találnak — viszonzá Debora.

— Az övé volt az utolsó szó és Miles nem irigyelte azt tőle; a saját részéről nem tudott több megjegyzést tenni.

tiszteletére, hogy a cs. és kir. kamarási cím megadásáért folyamodott, míg Pázmándy Dénesnek előnyére irandó, hogy ez őt sokkal több joggal megillető címért nem folyamodott, — hanem én a személyes jellegű kérdések taglalásától mindenképen tartózkodni igyekeztvén, erre kitérni nem kívánok. Azonban felállítom a mérleget egy másik kérdésben és tisztelettel kérdezem:

Vajjon a szabadelvűség szempontjából nem azt kell-e inkább honorálnunk, a ki azért már áldozatot is hozott, semmint azt, a ki annak legfeljebb előnyeit élvezte?

Pázmándy Dénesről tudjuk, hogy ő mindig szabadelvű, sőt radikális gondolkodásu ember volt. Erre praedestiniálták családjá nagy hagyományai és erre indították a művelt külfölddel való jelentékeny összeköttetései is. De a mi sokkal nevezetesebb, Pázmándy épen a szabadelvűségének lett áldozata a mult választásnál, a mikor korábbi kerüléthez azért nem járhatott mandatumhoz, mert üldözőbe vette és megbuktatta a néppárt. Vajjon Feilitzsch br. mutathat-e fel olyan sebet, a melyet a szabadelvűség szolgálatában kapott? Engedjenek meg tehát nekem, ha azt mondom, hogy valamint a hadi érdmek kiosztásánál előnyben részesül, a ki a harczerén megsebesült, úgy a szabadelvű párt akkor tesz helyesen, ha egy homo novus kedvéért nem buktatja el a szabadelvűségnek egy bátor és a harciban sebeket is kapott katonáját.

Második helyen a nemzetiségi kérdést említettém, mint szavazatom leadásánál irányadót. Nincs talán miért fejtegetnem, hogy arra Erdélyben óriási súlyt kell fektetnünk. De azt sincs miért mondanunk, hogy Pázmándy ezt a kérdést komoly tanulmány tárgyává tette, azzal a félrevezetett külföldit is megismertette és abban egy határozott álláspontot képvisel. Ez utóbbira programmbeszéde elég bizonyíték. Ellenben Feilitzsch br. — bocsássanak meg e kifejezésért — teljesen tájékozatlannak látszik e kérdésben. Mindössze annyit mondott e kérdésről, hogy alkalmazzon az állam a nemzetiségi vidékeken megbízható tisztviselőket, de azt hiszem, hogy nincs olyan erdélyi ember, a ki ezzel kimerítettnek tekinti a nemzetiségi kérdésben teendőket. Arról nem is beszéllek, hogy ennek a követelésnek való felvetése akkor, mikor a Curia vád alá helyezte a brassóme gyei katonaszabadítókat, egy kormánypárti politikus részéről épen nem volt szerencsés.

Végül reá térek a harmadik kérdésre és ez a kolozsvári szabadelvű párt sajátoság helyzete. Ebben a pártnban nincs minden rendén. És, hogy nincs minden rendén, az szorosan összefügg a Feilitzsch br. személyével, minthogy ő egyik expozense annak a kliknek, a mely pártánkban a korábbi csendes, békés állapotot felzavarta, az egységet megbontotta. E kliknek Sándor József ur a vezére.

Ez az ur, a ki korábban pártunk

vezéreivel (kezdvé néhai Bokros Elen) állandóan ellentétben volt, a ki a városi képviselő-testületbe ellenzéki támogatással és pártunk ellenére jutott be, — a ki most mégis minden hatalmat kezébe akar keríteni a pártnban és ezt a törekvését mindenféle módon, magukat elleuzékinak valló egyének támogatásával is, megvalósítani igyekszik. Vajjon segítheti-e őt egy öntudatos szabadelvű ember ebben a pártszempontból is gyanus törekvésében, a mely éngem a trójai fa ló historiájára emlékeztet?

En ugy gondolom, hogy egyáltalán nem pártérdek a Sándor József ur már is hatalmas befolyásának nagyra növelése. Már pedig a Feilitzsch br. győzelme ennek lesz egyik hatalmas eszköze. En hát ezért sem szavazok Feilitzsch bárra.

Persze, hogy ezzel szemben azt mondják, hogy ezzel az ellenzék győzelmét mozdítom elő.

De hát vajjon micsoda országos veszedelem származik abból, hogy egy időközi választásnál egy olyan ellenzéki ember, mint Pázmándy, győzelmet arat? Hisz a „M. P.” is elismerte róla, hogy ő nem „obstructionista.” Sok szabadelvűpárti elvtársam készséggel concedálta, hogy neki helye van a parlamentben. Nős hát miért esnék kétségbe a miatt, hogy ő képviselőnk talál lenni? Bizony mondom, hogy ezért a dualismus meg nem bomlana, a német császár a hármasszövetséget fel nem mondaná s a dynasztia tőlünk el nem hidegülné. Legfeljebb Feilitzsch br. nem lenne — mint mondják — államtitkár, Sándor József ur nem vezérkédnek és Szekula ur nem kapna nemesi előnevet. De egyéb szerencsétlenség a „helyi érdek” szempontjából sem érne. Erre garancia, hogy — hála Istennek — él még másik képviselőnk: Hegedüs Sándor, de garancia magának Pázmándynak közkedvelt egyénisége és ennek köszönhető, ellenzéki létére is nem jelentéktelen befolyása, a mely abban a nagyon valószínű esetben, ha Bánffy Dezsőt Széll Kálmán, (Pázmándy birtokostársa és rokona), vagy más ilyen egyéniség váltja fel, még több eredménynyel kecsegtet, mint a br. Feilitzsch ur győzelme.

Ajánlom ezek megszívlelését szabadelvű párti elvtársaim b. figyelmébe.

Egy szabadelvű párti.

Egyetmás.

Az igazoló-jegyek.

Az igazoló-jegyek kiosztása körül részint rendetlenségből, részint malitiából mindig egy sereg zavar történik. Erre való tekintettel figyelmeztetjük elvtársainkat, hogy ha szavazó jogosultsággal bírnak, igazoló jegy nélkül is szavazhatnak. Esetleges felvilágosításkért pedig folyamodjanak a függetlenségi párt irodájához.

Eltetés-ítatás.

A függetlenségi-párt vasárnapi, nagy gyűlésének szép sikere annyira megijesztette a kormánypártot, hogy vezetősége ígérletét megszegve, újból hozzákezdett az etetés-ítatáshoz. Tegnapelőtt két helyen is volt eszem-izsom. Tegnap pedig a zsidóválasztók számára volt külön kortes-estély. Ha a kir. ügyészség, a melynek tisztében állana érdeklődni egy kissé a választások tisztaságának ilyen arcuzalapásával szemben, éber figyelemmel kísérne e czécókat, bizonyára felhagyna velük a nagyiroda.

A huszárok.

Tehát csakugyan jönnek huszárok. Bizony ettől megkimélhették volna a városi közönséget, mely már is alig bírja a városi pótdadokat viselni.

És ugyan miért hozatják?

A függetleuségi párttól félnek talán? No bizony ettől nyugodtan alhatnak a nagyiroda mungói.

Polláuk ur.

Nem szeretünk személyeskedni, de ezuttal kénytelen vagyunk Pollák urra felhívni Schandl főfelügyelő és üzletvezető ur figyelmét. E tisztelt ur ugyanis, mint nekünk panaszojlik, rettentő nagy buzgótságot fejt ki a Feilitzsch párt érdekében, s valami Gutkovszky nevű ural igyekszik a vasuti votumokat a Feilitzsch-párt részére biztosítani.

Schandl felügyelő uralt, akit pártatlan tisztviselőnek ismerünk, elvárjuk, hogy e két ur tulbuzgóságát egy kissé lehűti s megmagyarázza nekik, hogy a magyar államnak nem buzgó kortesekre, hanem buzgó tisztviselőkre van szüksége.

Fenyegetődzés.

Tegnap csakugy általánosságban emlékeztünk meg arról, hogy Feilitzsch párt kortesei minden fegyvert fölhasználnak arra, hogy a független polgárokat terrorizálják. Ma már konkrét esetekről irhatunk.

Wesselényi-utczában egy férfi szabónak a Feilitzsch párt egy nagy mogulja kijelentette, ha nem szavaz Feilitzschra, nem rendel nála többé ruhát.

Egy külmagyar utczai kereskedőnél, nem kevesebb, mint 15 rendes vásárlója jelent meg, köztük asszonyok is, hogy bírják br. Feilitzschra szavazni. Egy b. torda-utczában lakó cipész polgártársunkat pedig azzal fenyegettek meg, ha nem dolgozik a Feilitzsch érdekében, minden rendelőjét az arisztokrácia köréből elfogja veszíteni.

Egy kolozsmegyei nagybirtokos, ki ezuttal kolozsvári háza után voksát itt akarja érvényesíteni, báró Feilitzschra úgy gyűjti a szavazatokat, hogy pl. egy b. közép utczai bádognak azt izente, ha Feilitzschra szavaz, kap munkát, ha pedig Pázmándyra, akkor nem.

Száz-meg száz esetet tudnánk még felhozni.

Azt hisszük elég e néhány szemelvény, hogy belőle meggyőződjk mindenki, hogy minő silány fegyverekkel küzd a szabadelvű párt.

*

Választási küzdelmekben a szemben álló felek rendszerint olyan fegyverekkel küzdenek, a milyen éppen a keze-ügyükbe akad.

Mi elvekkkel vivjuk a harcot, mert velünk más fegyver nincs a rendelkezésünk alatt.

A hatalmon levő párt és sajtoja ilyenkor előszedi a pénzét (a mi nem az övé) és a szelid nyomásokat (a melyekre nincs joga) és a kedélyeskedést is (a mely választási időben nagyon fanyar szokott lenni) és aztán ezzel a fegyverkészlettel akarja felszaporítani a maga hadseregét.

Hát, hogy a pénz holnan szedik, azt mindenki tudja, hogy a pénzzel mit csinálnak, azt is sokan tudják. Ennek egy részét elköltik tokányra, borra és szivarra; a másik részével megvásárolják az olesó lelkeket, a harmadik részével fedezik az alkotmányos költségeket, a negyedik részével — már senki sem tudja mit csinálnak, csak éppen azok, a — kik csinálják. Olyan műveletek ezek, a melyekről nem szükséges az okmányyszerű bizonyíték. A számadást senki sem kívánja, senki sem vizsgálja. A pénz jött és eluszott, ennyi az egész.

A szelid nyomásról már csak az államhivatalnokok, az állami vállalatokban részesek és az állam felügyelet alatt állók s az ezen érdekhálózathba tartozók tudnak. Mi is tudunk róla, mert egyik másik deliquens olykor őszinte vallomásokat is tesz, vagy szokatlan jó kedvében, vagy megszokott keserűségében.

A kedélyeskedést már itt nálunk a „M. P.” gyakorolja. Ennek az újságnak az a hivatalos teendője, hogy kedélyeskedjék. Ha egyéb ok nincs is reá, csak azért, mert — muszáj. Hogy értenek-e a kedélyeskedésekhez, az más kérdés. A bér kijár, a penna alól ki kell kerülni a kedélyeskedésnek.

Ez a „M. P.” czimű újság úgy látszik mostanság csupa humoristákat foglalkoztat. Fura módon vigan megy az élet a redakezióban. Csupa humor, sziporka és kedély minden írásuk, a mely mostanság festéket fog. Egyebek közt a néppel kedélyeskedik, hogy tán nem fogadja el az ellenzéki ügynőkök pénzbeli kapacitátczióját.

Ugyan, ha már ily komoly dologgal is kedélyeskednek, legalább mutassanak fel egyetlen egy független érzelmű választót, a kinél ellenzéki ügynök ilyen eszközökkel kapacitált és mi rögtön megoldjuk a „M. P.” humoristáinak a saru kötelekeit.

Azt is mondja, hogy mi terrorizálunk, no meg, hogy gyanúsítunk.

Dehogy tesszük. Az egész terrorizmus csak abból áll, hogy bámuljuk a „M. P.” jó kedvét és csodálkozunk a felett, hogy csak választások idején tör ki belőle a kedélyesség.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 16.

Kérés.

A kolozsvári függetlenségi párt intéző bizottsága hazafias bizalommal kéri mindazon független gondolkodókat és állásu polgártársakat, kiket a hatalom nem tart békői között, sziveskedjenek a holnapi országgyűlési képviselő választásnál szavazataikat okvetlen leadni, mert azzal a felfogással, hogy egy szavazat úgy

sem számít már többször vesztettünk csatát.

A ki tehát a független Magyarország hive, az jelenjék meg holnap a választáson s szavazatát adja be e felkiáltással:

Éljen Pázmándy Dénes.

— **Választási tudnivalók.** A választás holnap reggel 8 órakor kezdődik.

9 órától 10-ig szavazni fognak a belkölvi kerületben lakó választók.

Ezután a szavazás sorrendje a következő lesz:

Kétvízközi kerület	10 től 1/2 12-ig.
Külközépi kerület	1/2 12 „ 1-ig.
Bélmagyar utcái	1 „ 2-ig.
Belmagyar utcái	2 „ 3-ig.
Óvári kerület	3 „ 4-ig.

Figyelmeztetjük polgártársainkat, **szíveskedjenek a kitűzött időben lehetőleg mindnyájan lezavazni.**

Ha valaki azonban a megállapított időben nem szavazhatott le, szavazati jogát a záróra alatt érvényesítse d. u. **4—5 óráig.**

Igazoló-jegy nélkül is szavazhat mindenki, ha a választási listában benne van a neve. Azért jól teszi mégis mindenki, ha magával viszi az igazoló-jegyet, mert ez által nagyon megkönnyíti a választási bizottság munkáját.

— **Korlátok a szavazáshoz.** A holnapi képviselő választás tudvalevőleg a városház közgyűlési termében fog lefolyni. A városház emeleti részének előcsarnoka, valamint a polgármesteri iroda s a közgyűlési terem közös előszobája „*előcsarnok*”-szel két felé van választva. E választ fal által a közgyűlési terembe, a szavazó asztal elé, két oldalról lehet jutni. A főkapu s az emelet főbejárati lépcsőjén s a tanács-ház hátsó kapuján, a mellék lépcsőn. A fő lépcsőn jönnek szavazni a Pázmándy Dénes párhívei, az udvarfelőli lépcsőn pedig a Feilitzsch Arthur báró szavazói.

— **Gróf Majláth Gusztáv** püspök tegnap délután 6 órakor a plébánia templomban litániát tartott s azt követőleg szent beszédet mondott. A főtemplom még soha ily óriási közönséget nem látott. Minden talpalatnyi hely el volt foglalva. Valósággal ember-ember hátán állott. Már öt órakor megindult az emberáradat a templom felé. Mindenki sietett idejében helyhez jutni. A templom gyorsan megtelt ajátoskodókkal. Már hat óra előtt szorongásig telve volt a templom. A kik hat órakor jöttek, azok már kénytelenek voltak visszatérni, mert lehetetlenség volt bejutni. A templom tér is egészen el volt lepte. A püspök ékes beszédjét roppant érdeklődéssel hallgatta az óriási közönség. A templomban több ezer ember volt jelen és nagy tolongásban a szerencsétlenségtől is lehetett tartani. Egy asszonynak leánykája rosszul lett, ki a nagy tömöttségben alig tudott a templomból kijutni, de az anya őt nem követhette, mert a tömegben nem volt képes keresztül vergődni. Kíváncsok volna az oldalkapukra ajtókat és ezek elibe a főbejárathoz hasonló üveg szélfogókat alkalmazni, mert így a közlekedés nagyon meglebbe könnyítve. Ajánljuk ezt az intézkedést figyelmébe, mert hogy esetleges szerencsétlenség alkalmával ezen nem sokba kerülő és könnyen keresztül vihető útját elmulasztása sok embernek életébe kerülhet.

— **Márczius 15.** A kolozsvári márczius 15. állandó bizottság tudvalevőleg az egész országban először alakult. Működésének immár 27 éve tekinthet vissza. A bizottság a múlt évben kiadta a huszonöt év alatt tartott beszédeket, kiválóbb verseket stb. A kötetet most minden oldalról sürin keresik a bizottságok és rendezőségek, a melyeknek teljes utba igazítást nyújt az ünnepek rendezésénél. A kolozsvári márczius 15. bizottság az idén ismét akezióba lép és febr. 19-én d. 5 órakor Deák Albert elnök Belmagyar-utca 44 sz. a. levő lakásán gyűlést fog tartani.

— **Vasuti összeköttetés Máramarossal és Bukovinával.** Ez idők szerint ha Kolozsvárról Máramarosba hajtatni az ember, az ország ellenkező oldalán levő központra, Püspök-Ladányba kell, hogy menjen. Innen körül kell, hogy kerülje az alföldet s 24 órai ut után juthat csak az „igéret földére.” (Hogy miért igéret földje Máramaros megye, a kik e megyebeli polgárok zömének nemzetiségét, vallását ismerik, azok tudják.) E 6—7 száz kilométer ut helyett, eljuthatna az ember Kolozsvárról Máramaros-Szigetre 180 kilométer uttal is — Deés felé baladva. E vasut a lápos völgyén haladna, Hosszúrév, Galgóról kiindulva. E vonat hivatva volna az erdélyi részeket Galicziával is összekötni.

Jelenleg Lemberg és Kolozsvár közötti Beszkiden keresztül a távolság 665 kilométerre megy, míg Körösmező—M. Sziget—Deés felett a távolság csak 460 kilométer volna, tehát 205 kilométerrel kevesebb. Ez a különbség sokat tesz, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy ez az irány a román átmeneti forgalomra észak felé is nagy fontossággal bír. Stratégiai tekintetből kívánatos, állami erdészeti, de kiváltság közgazdasági szempontból pedig valósággal szükségesség Szolnok-Doboka vármegye sok erdősége s az a nagy mennyiségű ércanyag, mely a vármegye hegyei közt értéktelenül ott hever, kívánatossá teszik a vonat kiépítését s ez által az egykor virágzó bányászat újjászülését, hogy a vármegye munkás népessége minél előbb friss keresetforrásra tegyen szert.

— **Dr. Török Imre** a kerületi betegsegélyező pénztár orvosi állásáról lemondott s folyó év márczius hó 1-én tul azon pénztár tagjainak a pénztár költségére többé nem rendel. Más betegek részére azonban az eddig megszokott délutáni rendelési óráját megtartja.

— **Hevesvármegye a borhamisítók ellen.** Hevesvármegye közgazdasági bizottsága f. évi febr. hó 13-án tartott rendes ülésében a borhamisítók megállításával foglalkozván, egyhangúlag azt a határozatot hozta, hogy Darányi földmívelésügyi miniszterhez feliratot intéz, abban a miniszternek a borhamisítások megakadályozása céljából megindított eljárást örömmel és bizalommal üdvözlő és kéri a minisztert, hogy a borhamisítók és érdektársaik által lakott és más téren megindított akezió figyelmét kívül hagyva a termelők érdekében a borhamisítások megállítására végett megindított eddigi üdvös eljárását a legnagyobb erővel folytassa.

— **Iparos tanoncok munka kiállítás.** A kolozsvári ipartestület az alábbi felhívást intézte tagjaihoz:

Ipartestületünk előjárásága az iparkolák igazgatósága az iránt keres meg, hogy az évi zárviszámolatok alkalmán tanoncmunka-kiállítás rendeztessek.

Mivel ilyen kiállítás legszel tanubizonyoságot tenne arról, hogy iparosaink iparukban milyen előhaladást tettek, mestereiktől minő szakoktatásban részesültek, ipartestületünk előjárásága a legszükségesebben nyújt segédkezet egy ilyen kiállítás rendezésére.

Hogy azonban a továbbmunkálathoz láthassunk, szükséges, hogy kiállítás mérve fölül tájékozással bírjunk, hirt tisztelettel felhívjuk mindazon igen tiszt tagtársainkat, a kiknél 2-od és 3-ad osztály tanulók vannak, hogy azon tanulóikat, kikkel a kiállítás munkát készíttetni ajtanak, azt legkésőbb folyó hó 25-ig ipartestületünk irodájában bejelenteni szíveskedjenek.

Azon reményben, hogy tanoncokat tartó iparosaink tanulóival akezióig szintén részt fognak venni a kiállításban, s ezzel városunk ipari érdekeit, hihatósan elő fogják mozdítani, maradunk háziass üdvözléssel Reményik Károly, elnök Zsigfeld Lajos titkár.

— **Hernyők fákon.** A napokban oly meleg idők jöttek, hogy Kolozsvárt 10—13 R. fok volt a napban az árnyékban és 20—22 fok a napban. Ez a meleg nagy hatással volt a gyümölcs fákon levő hernyók fészkeire is. Kedden u. a Feleki oldalon levő Nagy Gábor majának gyümölcsfészkében észlelték, hogy gyümölcs fákban a hernyók fészkekben levő lathak ki keltek és a napsugár hatása at, a pókháló szerű polyában, a számtalanbbró, néhány milli méter hosszúságú hernyómogolódni kezdett. Figyelmeztető ez a győlelős kertek gazdáinak arra, hogy kezdő el a hernyók fészkek pusztítását, mert aint beáll a tavasz, s fakadni kezdenek a fyeek, e falánk állatok a virág rügyeket ágjaik az első napokon.

— **Gombos An** tanító urról tegnap egy elvtársunk azt, hogy a tanító urat eredetileg nem ták Gombosnak s hogy a mult választásán Kossuth Ferenczre adta szavazatát. Ma e bldött hirre azt az értesítést vettük, hogy mbos annak apját, nagyapját, dédapját is mbosnak hívták s így nem igaz az a hírlérola, hogy ő talán jogtalanul viseli a Gbos nevet. Másodszor az sem áll, hogy Kossuth Ferenczre szavazott volna, mert aittkor egyáltalában nem szavazott az egyik jelölőjére sem.

— **A rettenetescha.** Vettük a következő sorokat.

Tek. szerkesztő!

Becses lapja tegnapotti számában szó volt bizonyos Zicháról, ki dupla brezió tokányt eszik, a kortes tsorákon, nyli a pécsi bort és gabonáruhal mond vésos felköszöntőket br. Feilitzschjelöltségére. Az ujjal mutatnak reám, azhiszik, én vagy-e, az a mameluk és rettenés Zicha. Az igazság érdekében kegyeskedj kijelenteni, hogy engem ne tévesszenek őse azzal a „rettenetes”-sel. Én jámbor figyeltenségi érzésű polgár voltam, vagyok ésnapradok, migélek. Én az első kerületben lán s azért a mostani választásba még beleszólásom sincsen.

Kiváló tisztelettel

Zika Pál,
aranyműves.

— **Angyal csinálás.** Kolozsvár közepén, alig 1 félórai járása van egy község: *Györgyfalva*. Nevezetes arról, hogy a községbe hozzák azokat az urva kisdedekeket, a kiknek szülei büneiért kell lakolniuk. A titokban itt elhelyezett cseszemőkert havonta 5—6—8—10 frtot fizetnek. Meg van a scálája annak, hogy mely gyermeknek kell élni, mely gyermeknek kell *elpusztulni*, bizonyos idő alatt. Minden meggyezés tárgyát képezi

a szülőkkel, anyjával, vagy azzal a megbízottal, a ki a cseszemőt titokban elhelyezi. Györgyfalván a gyermekhalandóság sokszorosan meghaladja a születések számát tekintettel arra, hogy állami anyakönyv vezetés van, nagy gondot kellene fordítani arra, hogy Györgyfalván ez tüzelmek megakadályoztassanak. A közgazgatási hatóságot felhívjuk, hogy a legutóbbi 3 évről készíttessen statisztikát, az elhalt cseszemőkről s az elhelyezett kisdedek sorsára fordítsanak nagyobb gondot.

— **Állatkinzás.** Monostorról vettük a következő sorokat. Valami jég kupez megvette a monostori intézet halastójában levő jeget s szállítja kifelé. Eddig rendjén van. Nincs azonban rendjén az az állatkinzás, a mit a jégszállítás körül elkövetnek. Az utcai ruszt utvonalon egy-egy gebe vonatja a jéggel tulterhelt szekeret. Midőn a kátyuban megreked, lapáttal korbács nyéllel ütök, verik a szegény párat. A lakosság arra kéri a rendőrséget, hogy rendőrt állítson oda, a ki az állatkinzásoknak vessen véget. A jégkupezek busás nyereséget raknak zsebére, mint az Ellen-zék tegnap kimutatta, a jégből. Legálább az igavonó állatokat ne kinezák oly lelketlenül.

— **Tánciskola.** Tisztelettel tudatom, hogy tavaszi tanfolyamom megkezdését, báloom rendezése okozta elfoglaltságom miatt, márcz. elsejéig elhalasztottam, a mikor is intézetekben és magán házaknál, valamint tánczteremben, a tanítást megkezdem. Lakásom Nagymalom utca 7 sz. Tisztelettel, Major József okl. tánczmester.

— **A Mária Dorothea Egyesület** által fenntartott főiskolában pénteken f. hó 17-én az orosz hideg pudding, csokoládés mandula sütemények és finom piskóta készítését tanítják Szabó Ferencz czukrász vezetése mellett. Tandij személyenkint 1 korona. Az érdeklődők szíveskedjenek reggel egykettő 10 órakor a főiskola helyiségében jelentkezni: Külmonostor u. 39. sz.

— **Szerkesztőváltozás.** Csávolszky Lajos, az „Egyetértés” megalapítója volt tulajdonosa és felelős szerkesztője, megvált a lapjától. Ezt hirdeti mely megilletődéssel az „Egyetértés” szerkesztősége, hirtül adván egyuttal, hogy a lap felelős szerkesztője immár Dienes Márton. A ki eddig helyettes szerkesztője volt a lapnak.

— **Eljegyzés.** Páll János városi képviselő bájos leányát Esztert, eljegyezte Hatházi József dr. Hatházi József földész polgár társunk derék fia.

A Brassai-emlék ügye szépen halad előre. Az intéző bizottság február 5-én ülést tartott a Nemzeti Casinóban s a gyűjtés eddigi eredményét szamba vette. Az összes közpiskolák igazgatóinak felhívást és gyűjtőívet küldött a bizottság. A felhívásokból egyszerű láttal visszakiadott 27. A visszaküldöttök között van egy pár vlyan elsőrangú tanítélet, a melynek rideg eljárása meglepte a bizottságot. Másfelől azonban örömmel tapasztalja a bizottság, hogy számos tanítélet azonnal magárává tette az emlékügyet és lelkes áldozatkészséggel adakozott. Minthogy a felhívások csak a mult hónapban küldettek szét, az eredmény egészen biztatónak mondható. Ujabbán adakoztak: Dr. Tóth György igazgató, Kecskeméti 1 frt, Tanárképző főgymnasium Budapest 5 frt, Kádár József tanár Deés 21 frt, Doby Antal Homonna 2 frt, Dr. Bartha Béla igazgató Debreczen 3 frt, Áll. főreáliskola Körmezbánya 5 frt, Gyalog István Bonyhád, 8 frt 05 kr., Gazd. tanítélet Kassa 11 frt, Gazd. akadémia Magyar-Óvár 10 frt, Kir. főreáliskola Lőcsé 10 frt, VII. ker. főgymnasium Budapest 5 frt, Gymn. Zombor 2 frt 50 kr., Áll. polg. iskola Késmárk 1 frt, Kir. főreáliskola Sopron 3 frt 95 kr., Kovalszky Lajos Új-Verbász 3 frt, Ávéd Jakó igazgató Gyulafehérvár 2 frt, Ádám Domokos Bözöd 5 frt, Áll. polg. főiskola Kassa 6 frt 50 kr., Borbély Sándor Budapest 2 frt 70 kr., Göbi Imre igazg. Budapest 11 frt, Csanády Gusztáv ig. Keszthely 5 frt, Futo Mihály ig. Hódmező-Vásárhely, 3 frt 25 kr., Szentes János ig. Gyónk 2 frt 50 kr., Kir. főgymn. Fiume 22 frt 50 kr., Kerekes Dezső igazg. a tanulólól Rima-Szombat 12 frt 05 kr., Takács József ig. Veszprém 3 frt, Gál Endre ig. a tanulóktól Halas 27 frt 40 kr., Pivár Ignác igazg. Budapest 5 frt 50 kr., Szűcs Lajos ig. Zenta 1 frt 50 kr., Csepreghy Endre Kis-Kun-Félegyháza 1 frt 20 kr., Ev. ref. főgymn. Pápa 3 frt, Kir. József műegyetem Budapest 39 frt, Szegény Ferencz ig. Gyöngyös 4 frt, Pótsa József főispán Seps-Szt.-György 8 frt, Áll. főgymn. Nagy-Szeben 5 frt. Áll felsőbb leányiskola Szeged 3 frt 45 kr. Dr. Kárpáti Károly ig. Szeged 4 frt 63 kr., Ferencz-József tud. egyetem tanárai Kolozsvár 10 frt 30 kr., Ev. ref. főtanoda Debreczen 3 frt. Jelen közlemény főösszege: 337 frt 98 kr., a megelőző közleménnyel együtt 1047 frt 28 kr. A gyűjtések folyamatban vannak és a bizottság erősen hiszi, hogy a Brassai-emléket rövid idő alatt föl fogja állítani a hálás kegyelet. Vajha ugy lenne!

Közelebből a megyei és városi törvényhatóságokhoz fog felhívást intézni a bizottság.

— **Bánffy huskontója.** Most, Bánffy politikai karrierjének alkonyán végződött be a miniszterelnök egy eléggé érdekes póre, amely még akkor indult meg, mikor Bánffyt, mint házelnök kezdett a politikában szerepet vinni. Ez a póre, amelynek tárgya a miniszterelnök — huskontója, végig kísérté őt egész szerencsétlen politikai pályáján, s most, mikor a miniszterelnök bukása befejezett tény, a póre is az ő rovására dönt el. A póre — a mint fővárosi tudósítónk táviratozza — ez a története.

A dolog még akkor kezdődött, mikor gróf Apáry Gyula ezeltől hét esztendővel azokat a ves teli választásokat csinálván arra is gondolt, hogy a rakonezatlankodó ellenzék megabolására a jó öreg Péchy Tamás helyett volna erősebb elnököt gondoskodni. Folyta tehát az ismeretlenség homályából a beszerce-naszódi főispánt és megette hlyökknek. Bánffy nagy sietséggel költözött el a fővárosba. A nagy sietség lehetett talán oka, hogy a megyebeli székvarosnál ellette rendezni a huskontóját. A mérsáros videig várt várt türelemmel, de nem igerte követelni pénzt az hatalmas urtól, de mégis bátorsága volt, és alázatos levél kérte meg a kegyelmes urat, hogy ne stelje kifizetni azt a kis kon-

tót, mindössze 800 forintot — mert ő szegény ember szüksége van a pénzre. A pénz azonban csak nem jött és a szegény ember mit tehetett egyebet, bepörölte a hatalmas urat a ki időközben Magyarország miniszterelnöke lett. A törvényesség előtt a miniszterelnök alperes, avval védekezett, hogy ő a hűsért járó pénzt annak idején odaadta a szakácsnéjának, tehát nem tartozik. A mérsáros ervel szemben természetesen ugy érvelt, hogy ő elvégre is nem a szakácsnénak hanem Bánffynak hitellezett. A törvényzék azonban elutasította a mérsárost. Azt mondja hogy a mérsárost el kellett utasítani, mert nem tagadta azt, hogy a szakácsné, tényleg megkapta a pénzt. A mérsáros az ítéletet megfelebbezte, de a marosvásárhelyi királyi tábla, az ítéletet „indokainál fogva” helyben hagyta. Az így aztán a kuriához került, a mely a napokban hozta meg ítéletét. Megváltoztatta mindkét alsóbírószék ítéletét és elmarasztalta Bánffyt, kötelezván őt a 800 forintos tőke, annak 5 százalékos kamatai és 400 forint perköltség megfizetésére.

— **Községi munkássegélyző alap.** Csanádvármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 9-én tartott rendkívüli közgyűlésén egyhanguan elfogadta dr. Hávy Lajos főjegyző által tervezett „szabályrendeleti javaslatot” a községi munkássegély alapot létesítése tárgyában. A szabályrendelet értelmében a vármegye minden községében még a folyó évben munkás segély alapokat fognak szervezetni, mely alapok a legfőbb jövedelmét a községi járulékok fogják képezni. Minden a községben kiváltott munkás igazolvány után 1 korona járulékkal tartozik évente, mely járulékok a fedezetet a községi költségvetés keretén belül az u. n. munkáspótadoba fogják találni. Ezen pótdó tekintettel a földmives munkásokra, kizárólag a földadót terhelni még pedig azon községi birtokosok földadóját, kiknek birtoka a 10 kat. holdat meghaladja, miáltal azok terhelhetnek meg, a kik a mezei munkaerőt tényleg igénybe veszik és így a muokás osztályai szemben a munkaadó osztály társadalmi kötelességeit is kifejezni hivatvák. A segélyezés módjánál a szabályrendeletet az adományok a kamat nélküli költsönök mellett tekintettel az alapok jövedelmezőségére, az oleós (3 %) kamatu költsönöknek is helyet biztosít. Az alapok kezelése a főszolgabíró felügyeletének biztosításával egy 10 tagu kezelő bizottságra bízatik, mely kezelő bizottság felerészben a községi képviselet tagjaiból felerészben pedig a munkások bizalmi férfaiából áll.

Tekintettel a vármegye területén kiosztott munkás igazolványok számára, a segély-alapok évi jövedelme a községi járulékokból, ez idő szerint, mintegy 8000 frtot tesz ki, mihez az alapok egyébb jövedelmeit is számítva (birság-pénzek, az aratási és eséplési szerződések megkötésénél a szerződő munkadót terhelő pótljárulékok) az évi jövedelem a 29 községben és Makó városában körülbelöl 10.000 frtot fog kitenni. Az évi jövedelem fele a kamatokkal együtt mindaddig tökesítendő, a mig minden egyes községben az alap az évi járuléknak ötszörösére nem emelkedik.

— **Egy uri ember 12 éves fiával** teljes ellátást keres int. izr. családnál; ajánlatokat ármegjelöléssel G. F. alatt a kiadóhivatal elfogad.

Egyleti élet.

Az Erdélyi Múzeum-Egylet orvos természet-tudományi f. 1899 évi február hó 17 napján d. u. 5 órakor az élettan helyiségében orvosi szak-ülést tart.

LEGUJABB.

Az „Ellenzék” táviratai, telefon tudósításait és sürgöny-levelei.)

Az ellenzéki pártkörökből.

Budapest, febr. 16.

Az ellenzéki pártok körében tegnap kizárólag a bécsi kihallgatások esélyei felett folyt a kombinálgatás.

Miután semmiféle konkrét adat az esti órákig a kihallgatások eredményéről nem merült fel és a pártok teljesen tájékozatlanok a bécsi koronatanács határozatait felől: tulsulyra emelkedett azon nézet, hogy a koronatanács tárgya az ellenzék ellen folytatandó küzdelem.

Az ellenzék teljes tudatában van a helyzet komolyságának. De nem tud hitelt adni azon híreknek, hogy a korona hozzájárulhatna a küzdelem folytatásához. Az ellenzék teljesen bizik a korona döntésében és azért tegnap este is egy a nemzeti párt, mint a függetlenségi párt körében inkább azon nézet felé hajoltak a vélemények, hogy a király már most fogja Bánffyt meneszteni; ha azonban a döntés az ellenzék ellenére történék és ha a békét ilyképen kizárnak kellene tartani, az ellenzék el van tőkélve a harcot folytatni, még pedig sokkal élesebben, mint eddig.

A békebizottság ma délelőtt 10 órakor tartja ülését és a szerint fog dönteni, a minő hatással lesz reá a bécsi tanácskozások eredménye. Annyi bizonyos, hogy a kormány tegnapi üze-

netére további garanciák nélkül az ellenzék meg nem köti a békét Bánffyval,

A bécsi tanácskozás.

Budapest, febr. 16.

A Budapesti Hírlap jelenti:

A tegnap nagy döntés volt és **Bánffy teljes bukásával végződött.**

A király ugyan elfogadta javaslatát, hogy még egy ultimatumot intézzen az ellenzékhez, de ez csak a **látzat megmentésére való.**

A király **nem fogadta el** Bánffynak az országgyűlés feloszlatására vonatkozó indítványát és kijelentte, hogy ilyen **törvénytelen** lépésre sohasem adja **jóváhagyását.**

Ezzel **Bánffy megbukott.**

A szabadelvű párt holnap tartandó értekezletén **Bánffy hivatalosan bejelenti lemondását.**

Széll Kálmán az ellenzék megbízottainak ki fogja jelenteni, hogy a **király egyenes megbízásából tárgyal velük.**

Kifogja jelenteni továbbá azt is, hogy a **fuzió ügyét kezébe veszi**, ha a pártok beleegyeznek.

A házszabályok módosítására elfogadható formulát fog bemutatni.

A Bécsi tanácskozás.

Budapest, febr. 15.

Bécsből táviratozzák a „Budapesti Tudósító”-nak. Tegnap délután fél két órakor a Hofburgban ő Felsége elnök-lésével ministeri tanácskozás volt, a melyen Bánffy Dezső báró miniszterelnökön kívül Fejérváry Géza báró, Lukács László és Szechenyi Manó gr. miniszterek és részt vettek. A tanácskozás félőráig tartott.

A miniszterelnök ma délután a dissidensek vezetőitől átvetszi az ellenzéki megbízottak válaszát a kormánytól, tegnap vett határozatokra.

A miniszterelnök már pénteken vagy szombaton jelentést tesz a szabadelvű párt értekezletén a compromissum tárgyalások eredményéről.

Az a hír, mintha ő Felsége legközelebb Budapesre jönné, hogy ott döntő határozatot hozzon, nem felel meg a tényeknek.

Tüntető körmenet.

Budapest, febr. 16.

A vasárnapi tüntető körmenetre kibocsátott 100.000 röpiratnak már is meg van a kellő hatása. A főváros környékén lévő falvak nagyobb küldöttségekkel fogják magukat képviseltetni. A szakszervezetek is nagyobb agitációt fejtenek ki saját körükben, mint rendszerint és így biztosra vehető, hogy a tüntető körmenetben legalább 50.000 ember fog részt venni. A szociál-demokrata párt az ország több helyén hasonló tüntetést tervez. — A fővárosi szakegyletekben többekévébbé forradalmi szellemben igaztják a munkásokat. A tüntetésen egyik érdekeség Bokányinak a fogházban írt egy röpirata, melyet már 10.000 példányban meg is rendeltek egyik nyomdában s a mit a tüntetésen fognak szétosztani.

Országgyűlés.

Budapest, febr. 16.

A képviselőház mai ülésén folytatták a névszerinti szavazásokat. Őt új indítvány lett beadva, a melyekre névszerinti szavazást kértek.

A folyóson a beavatottak azt beszélték, hogy tegnap Bécsben csakugyan **Széll győzött.**

Bánffy megbukott.

Most Budapesten azonban nagy nehézségek merültek fel.

A kormánypárt ugyanis holnap Bánffy mellett nagy tüntetést fog rendezni. A harczi pár vezetői azt hiszik, hogy győznek.

Ugy számítanak, hogy a pártból csak 5—6-on fognak kilépni.

Bánffy már tegnap délután négy órakor akarta át venni az ellenzék választát, de ezek kijelentették, hogy addig, míg a király megbízottai nem érkeznek meg, nem válaszolhatnak. Széll Kálmán telegráfalt, hogy este jön. Várja az ellenzék.

Az ellenzéki pártokban mozgalom indult meg, hogy nyilatkozatot adnak ki, melyben tiltakozni fognak az ellen, hogy az ellenzék további engedményekre bele menjen,

Főszerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és lapfajlajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

148. 2—3.

Hankó Veress Károly
főszolgabíró.

154. 1-1

Pap Jenő,
kir. bir. vgrhjtó.

155. 1—1.

P a p J e n ő,
kir bir. vghajtó.

678,13—26.

152. 1—1.

Moldován Dániel
egyl. elnök.

Czim a kiadó-hivatalban. 96. 1—3.

96. 1-3.

873. 15—30

138. 3-

BÉCS, I. Kärtner-strasse 19.

153. 1-*

NEUMANN M.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundatia pentru Scoală - BCU Cluj-Napoca.